

**Давидюк Т.В.,**  
*канд. економ. наук, доцент,*  
*докторант кафедри бухгалтерського обліку і контролю,*  
*Житомирський державний технологічний університет*

**Філософський аспект людського капіталу**

Динамічні процеси сучасного суперечливого світу ставлять кожну людину в надзвичайно складні умови соціального життя. Радикальна зміна ціннісних орієнтирів, гостра необхідність постійного пошуку і швидкого знаходження життєво важливих рішень, стресові ситуації – все це проблеми повсякденного людського буття, сфера практичного застосування світоглядної культури, основу якої складає філософія.

“Сучасна філософія є узагальненою філософською думкою людства. Ідейною основою сучасної філософії є загальнолюдські цінності і пріоритети. Вивчення філософії стає однією з головних передумов входження кожної людини в загальнокультурний світовий контекст”<sup>1</sup>.

“Наука – відмічають В.П. Кохановський, В.І. Пржиленський та Є.А. Сергодеева, – це та сфера людської діяльності, в якій відбувається розробка і теоретична систематизація об’єктивних знань про дійсність. Разом з тим наука орієнтується на безмежний розвиток інтелекту, творчих здібностей, культури мислення людини”<sup>2</sup>.

Високий рівень розвитку науки став безпосереднім відправним моментом розгортання науково-технічної революції і продовжує залишатися її перманентною рушійною силою.

Наше століття – це епоха науково-технічної революції, небаченого злету наукової думки, віри людини і людства в розум і науку ХХ ст. Рациональне знання, особливо наукове, стало найважливішою складовою нововведень, кардинальних соціально-історичних перетворень, основною формою підвищення продуктивності праці і зміни всіх форм людського буття. Цей факт

---

<sup>1</sup> Філософія: Навч. посіб. / Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко та ін.; За ред. І.Ф. Надольного. – 3-тє вид., стер. – К.: Вікар, 2002. – 516 с, с. 3

<sup>2</sup> Кохановский В.П., Пржиленский В.И., Сергодеева Е.А. Философия науки. Учебное пособие. – Москва: ИКЦ “МарТ”, Ростов н/Д: Издательский центр “МарТ”, 2005. – 496 с.

зумовлює необхідність дослідження людського капіталу, внутрішніх механізмів його формування і функціонування.

Одним зі стратегічних факторів, що визначають успіх трансформаційних процесів в економіці та перспективи розвитку в Україні є людський капітал. “Утвердження в розвинених країнах “інформаційної економіки”, яка базується на знаннях та інноваціях, використанні інформаційних технологій, – відмічає Р.С. Чорний, – підштовхує до того, що пошук невикористаних ресурсів, оптимальних шляхів для ефективного довгострокового людського розвитку потрібно вести у площині осмислення теорії людського капіталу та реального запровадження її провідних положень у практику ринкових перетворень, зокрема ідей розширення та використання людського капіталу”<sup>3</sup>.

Однак, роль людського капіталу в економіці підприємства та країни в цілому не достатньо розкрита в економічній літературі. Так, в багатьох працях аналізується переважно категорія “людський капітал”. Дослідженню його логіко-гносеологічної природи, світоглядної функції і методологічної ролі в науковому пізнанні присвячена значна кількість монографічних робіт, десятки статей в журналах і збірках. В них ведуться дискусії часто суто термінологічні. Системно-синергетичний підхід моделювання людського капіталу дослідив Д.В. Маляр<sup>4</sup>, еволюція теоретико-методологічних поглядів у вивченні сутності людського капіталу розкрита в працях Р.С. Чорного<sup>5</sup>.

Розвиток категоріального апарату наукового пізнання в ХХ ст. відображає особливості сучасного етапу наукового і соціального прогресу. Тому дослідження системи категорій сучасної науки, аналіз їх зміни представляються актуальними і цікавими.

---

<sup>3</sup> Чорний Р.С. Еволюція теоретико-методологічних поглядів у вивченні сутності людського капіталу //Вісник національного університету водного господарства та природокористування / Економіка. – 2008. – № 4 (44). – С. 496-500, с. 497

<sup>4</sup> Маляр Д.В. Моделирование человеческого капитала: системно-синергетический подход // Технічний прогрес та ефективність виробництва: Вісник Національного університету “Харківський політехнічний інститут”. Збірка наукових праць. Випуск 24. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2001. – 216 с. – С. 56-59

<sup>5</sup> Чорний Р.С. Еволюція теоретико-методологічних поглядів у вивченні сутності людського капіталу //Вісник національного університету водного господарства та природокористування / Економіка. – 2008. – № 4 (44). – С. 496-500